

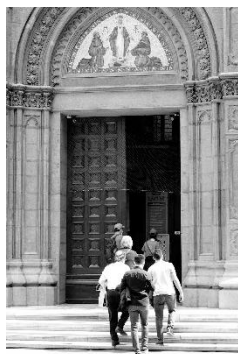
1. Verweesde mensen gaan op zoek

Het zijn veelzeggende woorden van Jezus, in Johannes 14: 18: 'Ik zal u niet als wezen achterlaten; Ik kom weer naar u toe.' Als Jezus naar de hemel gevaren is, blijven wij als Zijn volgelingen niet achter met alleen maar één groot gemis: 'Nu is Hij weg! Voorgoed! En wij? Wij staan er nu helemaal alleen voor!' Gelukkig, zó is het niet. Nee, Jezus zegt: 'Ik kom weer terug! Op een andere manier, in de gestalte van de Heilige Geest, en dan zal Ik bij jullie blijven, voor altijd! Door de Heilige Geest zal Ik in jullie wonen.' Intiemer kan het niet. 'Ik zal jullie niet als wezen achterlaten.' Leven als wees, dat grijpt diep in. Vijftien jaar geleden was er een vliegcramp in Libië. 103 mensen kwamen om het leven, onder wie 70 Nederlanders. Er was één overlevende: Ruben uit Tilburg, toen negen jaar oud. Ik weet nog hoeveel indruk dat op me maakte. Je zult maar als wees achterblijven. Soms hoor je mensen zeggen dat we momenteel leven in een samenleving die ook verweesd is. En eigenlijk is dat heel treffend uitgedrukt. Vroeger was God een realiteit. Niet dat iedereen een persoonlijke band met Hem had, maar Hij was er wel, ergens aanwezig in het collectieve bewustzijn. En op aarde had je de kerk, dat was het volk van God. Daar was je ook heel vanzelfsprekend onderdeel van. En binnen de kerk had je je familie, met familiebanden die veel sterker waren dan nu. Je had als mens kaders om je heen, en je familie was onderdeel van een grotere groep, of van een zuil, zoals de protestanten of de katholieken. De groep hoorde weer in een kerk, en het hoofd van de kerk was God Zelf. Wat is er gebeurd bij het overgrote deel van de bevolking? God is uit beeld geraakt. Voor de meeste mensen speelt ook de kerk geen rol meer. De zuilen zijn verdwenen, en families zijn veel minder hecht dan vroeger. Je staat er dus nu veel meer alleen voor. En je moet het ook alleen maken. Jij moet er leuk uitzien, succesvol zijn, carrière maken, je eigen identiteit opbouwen. Vroeger werd je identiteit bepaald door al die kringen om je heen. Jij was succesvol als je een goede katholiek was, of protestant, of socialist, dus als je net zo was als al die andere mensen in jouw groep. Kreeg je dan kritiek, dan was het kritiek op jouw hele groep, niet op jou persoonlijk. Nu is dat anders. Je bent succesvol als jij uniek bent, anders dan alle anderen. Je moet zelf je imago opbouwen, je eigen stijl ontwikkelen, je eigen volgers krijgen. En als je kritiek krijgt, dan is die kritiek héél persoonlijk op jou gericht. Dus je bent heel kwetsbaar. Je bent een wees geworden, als het ware zonder vader die je beschermt, zonder moeder die voor je zorgt. En als je dan ook nog eens leeft in een tijd met heel veel dreiging - klimaatverandering, oorlogen, cyberaanvallen, de huizen crisis... - dan ben je echt verweesd. Precies om die reden zijn steeds meer jonge mensen op zoek. Velen weten niets over God en hebben geen ervaring met de kerk, niet positief of negatief. Misschien zijn hun opa en oma ooit uit de kerk gestapt, maar zij weten van niets.

2. Gastvrij kerk-zijn: essentieel voor zoekers!

Maar wat gebeurt er op dit moment? Allerlei influencers komen tot geloof. Jonge mensen, vaak met duizenden volgers, gaan Jezus dienen. Babette van Drunen is zo iemand, op 15 juni komt ze spreken in de Laurens Live-dienst. Heel veel jongeren, die verweesd in de wereld staan, horen opeens iets nieuws: 'Jij hebt wél een Vader, een hemelse Vader!' Die boodschap vindt overal weerklank onder jongeren, en uit onderzoek blijkt dat de jongste generatie een stuk geloviger is dan de generatie daarvoor. We leven in een heel belangrijke tijd. Duizenden jongeren uit niet-kerkelijke achtergronden worden momenteel christen. Dat is iets wat wij nog nooit hebben meegemaakt, ook onze ouders niet en onze grootouders niet, iets totaal nieuws. Besef je hoe belangrijk het is, dat wij nu als kerk de deuren wagenwijd open zetten? Want de meeste van die duizenden jonge christenen hebben nog niet de weg gevonden naar een kerk. En dat is wél essentieel. En juist daarom gaat het in deze dienst over gastvrijheid. Hoe kunnen we een thuis bieden aan die mensen, jongeren maar ook ouderen, die op zoek zijn, mensen die hunkeren naar houvast, naar vrede, naar rust voor hun ziel? Gastvrijheid, daar willen we graag op

inzetten. Dat is dus niet zomaar een nieuwe bevestiging of zo. Dat is nu belangrijk, maar het is ook *altijd* belangrijk! De Bijbel hámt erop, ook dat hoorden we aan het begin van de dienst, Romeinen 12: 13b: 'Leg u toe op de gastvrijheid.' Dat wil zeggen: 'Maak er werk van. Doe je uiterste best om gastvrij te zijn!' Abraham geeft hiervan een prachtig voorbeeld. Midden op de dag, als de zon staat te branden aan de hemel, zit hij wat te suffen bij de ingang van zijn tent. Maar opeens staat hij op en is hij één en al activiteit. Waarom? Omdat er drie gasten zijn! Hij rent naar ze toe, buigt zich voorover, en zegt: 'Ik hoop dat ik genade mag vinden in uw ogen, en dat u mijn gasten wilt zijn. Laat me toch wat water halen voor uw voeten, om ze lekker te wassen, u kunt in de schaduw gaan zitten, ik zal zorgen voor brood en u kunt even heerlijk

bijkomen.' De gasten gaan op zijn uitnodiging in. En vervolgens vraagt Abraham aan Sara inderdaad om brood te bakken, maar hij doet nog veel meer! Hij gaat een kalf uitzoeken, dat er goed uitziet, hij laat het slachten en klaarmaken, hij haalt boter en hij haalt melk. Het wordt een uitgebreide maaltijd. Niks water en brood, nee, een vorstelijk diner. En Abraham? Die gaat er niet bij zitten, nee, er staat in vers 8: 'Hij zette het hun voor en terwijl hij bij hen onder de boom stond, aten zij.' Abraham blijft bewust staan, hij blijft kláárstaan, om zijn gasten op hun wenken te bedienen. Waarom doet hij dit eigenlijk? Beseft Abraham wie deze mensen zijn? Later zal blijken dat de belangrijkste man van de drie een gestalte is in wie God Zelf naar Abraham toekomt. En

dat de andere mannen twee engelen zijn. Maar ze komen bij Abraham als gewone mensen, uiterlijk is niet te zien wie zij zijn. Nee, wat Abraham hier doet, dat zou hij doen voor elke gast. Dit is wat de Bijbel verstaat onder gastvrijheid! Laat dat even goed op je inwerken. Dit is gastvrijheid. Zou jij het doen, wat Abraham hier allemaal doet? Gastvrijheid is niet onze sterkste kant, als Nederlanders. We kunnen wat dit betreft heel veel leren van Arabieren, van Afrikanen, en van heel veel andere mensen. Een jongen die zendingswerk deed in Siberië kwam terug en zei: 'Als wij hier een blik eten hebben, dan zeggen we: Ah, fijn, dat is genoeg voor twee dagen! Daar zeggen ze: Ah, fijn, dat is genoeg voor twee mensen!' Dat is het verschil. Als je dat blik gebruikt voor twee dagen, dan houd je alles voor jezelf. Als je het gebruikt voor twee mensen, dan nodig je iemand uit. Abraham, hij krijgt, zonder het te beseffen, God Zelf op bezoek, met twee engelen bij Hem. In Hebréeën 13: 2 zegt de schrijver: 'Vergeet de gastvrijheid niet, want hierdoor hebben sommigen zonder het te weten engelen onderdak geboden.' En als wij dus hier in de kerk iemand welkom heten die we niet kennen, dan is het niet uitgesloten dat die ander een engel is, in de gestalte van een mens.

3. Hoe word je ontvangen in de kerk?

Hoe je ontvangen wordt in een kerk, dat kan heel verschillend zijn. Misschien ben je zelf hier vandaag te gast, dan horen we dat graag van je, hoe je het ervaart. Of je bent hier pas sinds kort. We zijn benieuwd hoe je het vindt. Het kan heel verschillend uitpakken. Laatst heb ik iets verteld, in een preek, over Jonah Falke. Hij is journalist en schrijver en beschouwt zichzelf als agnost, dat wil zeggen: hij weet niet of God bestaat. En paar jaar geleden zat hij op een schip van de Holland Amerika Lijn, dat voer van Rotterdam naar New York. Er waren journalisten aan boord, want de Holland Amerika Lijn bestond 150 jaar. En Jonah Falke raakte bevriend met een journalist van het *Reformatorisch Dagblad*. Toen hij aankwam in New York, realiseerde hij zich: 'Ik weet méér van New York dan van de Bible Belt', het gebied waar behoudende reformatorische christenen wonen: Zeeland, Zuid-Holland, Gelderland, Overijssel. Hij besloot op onderzoek uit te gaan en schreef een boek: *De Bible Belt*. Inmiddels heb ik dat boek gelezen. Ik vind het knap geschreven, zonder vooroordeel, en het is ook ontroerend. Want hij sluit niet zijn ogen voor een vreemde kanten van de Bible Belt, maar hij kan erdoorheen kijken en ziet dan het mooie, het waardevolle. Jonah Falke bezoekt verschillende kerkdiensten, en hoe wordt hij daar dan ontvangen? Ja, dat wisselt. In een Hersteld Hervormde Kerk in Apeldoorn voelt hij zich eerst erg bekeken. Hij schrijft: 'Een jong, knap stel met een

kind aan bijna iedere vinger, loopt de kerk in. Ze kijken rond, lijken gezien te willen worden. Als ze het oog op mij laten vallen, fluisteren ze. Voor in de kerk nemen ze plaats, kijken even voor zich uit en dan nog eens gezamenlijk om. Ze doen alsof ze naar iets anders boven mij, kijken.' In deze beschrijving voel je het ongemak. Maar dan wordt Jonah weer positief verrast. Er komt er een vrouw naast hem zitten die uitleg geeft. Ze helpt hem bij het opzoeken van een Psalm in het Psalmbokje. En als de collectezak komt ziet Jonah dat mensen er bonnen in gooien, een soort consumptiebonnen. Zij legt dan uit dat dat collectebonnen zijn, die mensen kunnen kopen om hun giften van de belasting af te kunnen trekken. Mooi om te lezen is hoe Jonah onder de indruk raakt van het zingen. Moet je horen: 'De honderden aanwezigen beginnen Psalm 115 vers 8 te zingen. Het is overweldigend. Ik bezocht eerder enkele katholieke kerkdiensten. Daar zong men slechts mompelend, uit beleefdheid, op goed geluk en glijdend – het zegt vast iets over de volksaard van de Belgen, Brabanders en Achterhoekers – maar hier zingt iedereen met volle overtuiging de kaarsrechte noten mee. Ik ben er niet tegen bestand. Het lijkt instinct, zonder woorden, groter dan jezelf. Een Belgische benedictijner monnik die wel van een drankje hield en zelden in de Bijbel las, zei me eens met een sappig accent: "Wie zingt, bidt dubbel." Misschien is dat het.' Hoe voelt het aan, om ergens als gast in een kerk te komen als je dat niet gewend bent? Vorig jaar heb ik daar onderzoek naar gedaan en het boek geschreven: *Te gast in de kerk*. Daar staat een stukje in dat geschreven is door Pim, 27 jaar oud. Hij bezoekt een Rooms-Katholieke kerk in Tilburg. En dan zegt hij iets heel moois: 'De mensen die, naar mijn inschatting, betrokken waren bij de uitvoering van de viering waren met elkaar in gesprek en groetten mij bij binnenkomst. Ik was voor de zekerheid op tijd vertrokken en toen ik binnenkwam zat er pas één andere persoon op de klaargezette stoelen. Op de stoel naast deze persoon lagen haar tas en andere spullen. Ik ben toen op de stoel daar weer naast gaan zitten. Zonder dat één van ons zich voorstelde, vroeg ze op een warme en uitnodigende toon aan mij of ik hier nieuw was en of ik uit de buurt kwam. Ik vertelde uit welk dorp ik kom en dat ik hier inderdaad voor het eerst was. Vervolgens heeft ze mij wat uitgelegd over de parochie en heeft ze mij geholpen aan een boekje om de viering goed te kunnen volgen. Zij heeft mij, zonder dat we elkaars naam kenden, het gevoel gegeven erg welkom te zijn.' Misschien vraag je je af: 'Is het wel zo belangrijk voor een kerk om te weten wat níet-kerkelijke mensen vinden van de dienst? Misschien zijn zij niet alleen niet-kerkelijk maar ook niet gelovig. Moet je nou je oor te luisteren leggen bij mensen die niet geloven? Is het echt belangrijk wat zij ervan vinden?' Ja, dat is echt belangrijk! Dat is wat Gods Woord ons laat zien. We hebben gelezen uit 1 Korinthe 14. Paulus schrijft daar over de gaven van de Heilige Geest. De christenen in Korinthe waren erg onder de indruk van de gave van het spreken in tongen. Je spreekt dan in een taal die vrijwel niemand kan verstaan, een soort hemeltaal, waardoor je jezelf intens verbonden voelt met God en met de hemel. Het is een bijzondere gave. Ik zelf heb die gave niet gekregen, maar ik hoor van mensen die daar erg door gezegend zijn. Alleen: als je in tongen gaat spreken in een samenkomst van de gemeente, kan bijna niemand je verstaan. En wat zegt Paulus hier nu? Hij zegt: 'Dat moet je ook inderdaad niet doen! Want stel dat er een niet-ingewijde binnenkomt, of een ongelovige. (Een niet-ingewijde – wij zouden zeggen: dat is iemand die een Alpha-cursus volgt, maar nog geen christen is.) Wat moet die niet-ingewijde of die ongelovige er dan wel niet van denken?' zegt Paulus. 'Hij hoort al die onverstaanbare klanken, en hij zal denken dat jullie allemaal gek geworden zijn.' 'Nee,' zegt Paulus, 'dat moet je dus niet doen! Weet je wat je beter kunt doen? Je kun beter profeteren!' Profeteren, dat wil zeggen dat je uitspreekt wat God Zelf je laat zien, door de Bijbel, of door een bijzonder inzicht of bijvoorbeeld een droom. Als je de woorden van de Bijbel doorgeeft, dan kan dat de ander raken, het kan zijn of haar h art treffen. Dat is wat Paulus hier zegt. Vers 24 en 25: 'Maar als allen zouden profeteren, en er kwam een ongelovige of niet-ingewijde binnen, dan zou die door allen overtuigd en door allen beoordeeld worden. (Dat wil zeggen: anderen zouden kunnen aangeven, op grond van de Bijbel, hoe God kijkt naar jouw leven.) En zo,' zegt Paulus,

'worden de verborgen dingen van zijn hart openbaar, en zo zal hij zich met het gezicht ter aarde werpen en God aanbidden, en verkondigen dat God werkelijk in uw midden is.' Ik vind dit een heel veelzeggende tekst. Paulus zegt dus: 'Gasten zijn belangrijk! Ook niet-gelovige gasten! Richt je diensten z o in, dat zij het kunnen begrijpen en dat zij God kunnen ontmoeten!' En hier herken je weer die diepe gedrevenheid van Paulus: hij wil z o graag dat mensen Jezus leren kennen! Dat is het allerbelangrijkste wat er is: dat mensen tot geloof komen! En daarom is dit zijn oproep: 'Richt de dienst z o in dat niet-gelovigen God kunnen ontmoeten!' Precies om die reden willen wij, als wijkgemeente De Samaritaan, graag weten hoe niet-kerkelijke gasten onze diensten ervaren. Daar willen we heel graag van leren. Zijn er bij ons drempels die niet nodig zijn? Kunnen wij mensen helpen om meer van God te ontdekken? Om dat te weten te komen, word jij uitgenodigd om de komende maanden iemand te vragen uit jouw netwerk om een keer een dienst mee te maken van De Samaritaan. Hier, in deze kerk, of in de Laurenskerk. Denk er eens over na: wie zou jij kunnen uitnodigen? Het gaat dan om iemand die zelf niet-kerkelijk is. Ken je iemand die je dit kunt vragen: 'Joh, wij zijn bezig met een onderzoek, als kerk, en we vragen mensen die niet kerkelijk zijn om een keer een dienst bij te wonen en daarover een vragenlijst in te vullen. Zou jij mee willen doen?' Misschien heb je een buurman of een buurvrouw, of een collega aan wie je dat kan vragen. Of misschien kun je het in een buurtapp zetten. Het kan zomaar zijn dat we heel eenvoudig dingen kunnen verbeteren. Andere kerken hebben zo bepaalde dingen ontdekt. Bijvoorbeeld: als iedereen het Onze Vader gaat bidden en jij kent dat niet uit je hoofd, als gast, dan kun je jezelf buitengesloten voelen. Daarom zou het mooi zijn als het op de schermen zou komen, dan kun je het meezeggen. Dat is iets heel eenvoudigs. Zulke dingen zijn gewoon te organiseren.

4. Het allerbelangrijkste: het werk van de Heilige Geest

Maar weet je, het allerbelangrijkste, dat kun je niet organiseren. Want het allerbelangrijkste, dat is het werk van de Heilige Geest. God Zelf die door Zijn Geest mensen aanraakt. Jonah Falke reist een jaar lang door de Bible Belt. En waar wordt hij dan het meest aangesproken? Dat is in Krimpen aan den IJssel, bij ds. Kort van de Oud Gereformeerde Gemeente. Hij maakt er een kerkdienst mee en de volgende dag gaat hij bij ds. Kort op bezoek. Het maakt diepe indruk op hem. Hij had dat nooit verwacht bij zo'n behoudende predikant. En hij schrijft het volgende. 'Dit verhaal begon een jaar geleden op een zondag. Het eindigt vandaag, op een maandagmorgen, bij een bushalte in Krimpen aan den IJssel, om de hoek van het huis van dominee Kort. Er is iets veranderd in die tussentijd. De bus zal me terugbrengen naar de wereldse wereld – naar de stad, naar het leven, naar Utrecht Centraal –, maar ik voel weerzin om te vertrekken. Al is de chauffeur nog zo goedgehumord, is het weer prachtig, mijn onderzoek voorlopig volbracht: ik wankel. Als de bus optrekt, ben ik blij dat ik een zonnebril draag, want er beginnen tranen over mijn wangen te stromen. Ik voel me een kind met heimwee, alleen weet ik niet naar wat, naar welk huis. Of noem je dat *Fernweh*? Het wankelen begon toen de voordeur van dominee Kort achter me dichtsloeg, en zo het einde van dit verhaal inluidde. Ik ben niet plotsklaps gaan geloven in God, de hemel of de hel, maar in de ogen van dominee Kort meende ik de weerspiegeling van het koninkrijk Gods scherp te hebben gezien. En dat doorkijkje naar het eeuwige leven maakt deze wereld oneindig veel groter, vergroot het raadsel. Ik probeer het beeld vast te houden, maar weet al dat ik het in de stad zal gaan verliezen.' Ik las dit en dacht: 'Hier is de Heilige Geest aan het werk.' En ik moest denken aan die woorden van Paulus, dat de niet-gelovige 'zich met het gezicht ter aarde zal werpen en God aanbidden, en verkondigen dat God werkelijk in uw midden is.' Vandaag is het de Wezenzondag. In een verweesde samenleving staan de deuren van huis van God wagenwijd open. 'Leg u toe op de gastvrijheid.' En binnen? Binnen bidden wij om de Heilige Geest. 'Kom Heilige Geest, kom en doe Uw goede werk! Kom en raak ons  llemaal aan!' Wij bidden, wij smeken en wij leven toe naar Pinksteren. En iedereen is welkom, iedere gast is een eregast. Amen.